

Efter *stk. 2* skal retsformanden, inden behandlingen af sagen begynder, spørge domsmændene, om der foreligger omstændigheder, der er til hinder for, at de medvirker som domsmænd. Reglen skal sikre, at eventuelle inhabilitetsspørgsmål bliver afklaret, inden sagen indledes.

Til § 53

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan spørgsmål om en dommers eller domsmands habilitet rejses af enhver af dommerne, herunder domsmænd og dommerfuldmægtige, og af parterne. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 1, § 11, stk. 2.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* træffes afgørelsen om eventuel foreliggende inhabilitet ved en beslutning, der skal begrundes. Som efter gældende ret, jf. retsplejelovens kapitel 1, § 11, stk. 1, er den dommer eller domsmand, om hvis habilitet, der er rejst spørgsmål, ikke udelukket fra at deltage i afgørelsen.

Endelig følger det af *stk. 3*, at en dommer, som er fundet inhabil, kun kan foretage sådanne nødvendige handlinger i sagen, som ikke kan udsættes. Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 65.

Kapitel 2

Domstolenes opgaver og kompetence

Til § 54

Den foreslåede nye bestemmelse indeholder en opregning af de sager, som efter denne lov henlægges til domstolene. De opregnede sagsområder er overensstemmende med gældende ret.

Herudover følger det af bestemmelsen, at andre sagsområder vil kunne henlægges til domstolene, hvis det sker i medfør af anden (rigs-)lovgivning.

Kredsretterne

Til § 55

Efter bestemmelsen er kredsretterne 1. instans for alle sager, medmindre et givent sagsområde ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans. Bestemmelsen indebærer således, at der i såvel lovgivning under hjemmestyret som i rigslovgivning kan fastsættes regler om, at særlige sagstyper, herunder f.eks. sager af særlig principiel eller vanskelig karakter, skal behandles af Retten i Grønland som 1. instans.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VI, kap. 5.4.1.3.

Til § 56

Efter bestemmelsen i *stk. 1* skal kredsdommeren henvise en sag til behandling ved Retten i Grønland, hvis sagen angår særligt vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål, hvis sagen er af principiel karakter, eller hvis sagen har særlig indgribende betydning for en part. Med bestemmelsen er der tilsigtet en udvidelse af adgangen til at kunne henvise en sag til 1. instansbehandling ved Retten i Grønland i forhold til den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 1, § 15, stk. 1, hvor landsdommeren – efter indstilling fra kredsdommeren eller efter begæring fra en part – har adgang til at træffe beslutning om Grønlands Landsrets overtagelse af en sags behandling i 1. instans.

Med bestemmelsens formulering om, at kredsdommeren »skal« henvise en sag, er det ikke tilsigtet, at kredsdommeren ikke skal kunne foretage en konkret afvejning af, om sagen opfylder betingelserne for henvisning efter *stk. 1, nr. 1-3*. I kredsdommerens afvejning heraf skal bl.a. kunne indgå, om kredsdommeren selv vurderer, at vedkommende – på baggrund af sin uddannelse og erfaring – kan behandle sagen i kredsretten, hvorefter f.eks. en sags særligt vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål ikke giver grundlag for henvisning til behandling ved Retten i Grønland efter *stk. 1, nr. 1*.

Efter bestemmelsens *stk. 1, nr. 1*, er det med adgangen til henvisning af sager, der angår særligt vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål tilsigtet, at der fortsat skal kunne ske henvisning af de sagstyper, som efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens kapitel 1, § 15, stk. 1, kan henvises til behandling i Grønlands Landsret efter landsdommerens bestemmelse.

Med bestemmelsen i *stk. 1, nr. 2*, er henvisningsadgangen udvidet i forhold til den gældende ordning til også at omfatte sager af principiel karakter. Hermed sigtes til sager, der angår et principielt retligt spørgsmål, f.eks. lovfortolkning, men også sager, hvis udfald vil være afgørende for en række andre personer, vil være principielle. Bestemmelsen angår i det hele taget sager, der må antages at blive retningsgivende i en række tilsvarende sager.

Bestemmelsen gælder også kriminalsager. Med adgangen til henvisning af disse sager er det tilsigtet, at navnlig sager, hvor der i forbindelse med sagen er tale om fortolkning af en lovbestemmelse, og hvor sagens udfald kan få betydning for andre sager, skal kunne henvises til behandling ved Retten i Grønland.

Endelig skal en sag efter forslaget *stk. 1, nr. 3*, henvises til behandling ved Retten i Grønland, hvis sagen har særlig indgribende betydning for en part.